

Bruselj, 14.3.2018
COM(2018) 250 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU
IN SVETU**

Poročilo o napredku pri izvajanju evropske agende o migracijah

1. UVOD

Evropska agenda o migracijah je še vedno celovit okvir za delo EU v zvezi z migracijami. Nadaljuje se izvajanje ukrepov na vseh ključnih delovnih področjih agende, vendar so izzivi, povezani z migracijami, in migracijski pritisk še vedno veliki glede na geopolitično nestabilnost ter dolgoročne demografske in socialno-ekonomske trende v evropskem sosodstvu in drugje.

V tem poročilu sta predstavljena napredek in razvoj na vseh delovnih področjih, vključno z zaščito otrok¹, od zadnjega poročila Komisije iz novembra 2017². Prav tako je pregledan napredek v skladu s časovnim načrtom Komisije za doseg dogovora o celovitem migracijskem svežnju do junija 2018, ki je bil srečanju voditeljev EU predstavljen decembra 2017³. To ponazarja celovito naravo dela in potrebo po ohranjanju intenzivnih prizadevanj EU na vseh področjih.

V tem poročilu so opredeljeni tudi konkretni ključni ukrepi, ki jih je treba sprejeti za zagotovitev nadaljnega učinkovitega odziva EU, zlasti potreba po dodatnih skupnih finančnih naložbah držav članic in EU, s katerimi se bo podprlo ukrepanje EU na področju zunanje razsežnosti migracij.

2. RAZMERE NA GLAVNIH MIGRACIJSKIH POTEH

Leta 2017 so razmere na področju migracij postale stabilnejše, a so še vedno težavne. V letu 2017 je bilo zabeleženih skoraj 205 000 nedovoljenih prehodov meje, vendar je bilo skupno število prihodov za 28 % manjše kot v letu pred krizo, tj. leta 2014⁴. Razmere so kljub temu nestabilne in delo na vseh migracijskih poteh se v letu 2018 nadaljuje, da bi se število takih prihodov še naprej zmanjševalo. Čeprav se pritisk na nacionalne migracijske sisteme zmanjšuje, je še vedno velik. Leta 2017 je bilo v EU vloženih 685 000 prošenj za azil (43 % manj kot leta 2016), vključno s 160 000 prošnjami, ki so jih vložili otroci⁵, države članice pa so izdale skoraj milijon prvostopenjskih odločb o prošnjah za azil⁶.

¹ COM(2017) 211 final z dne 12. aprila 2017. Komisija bo redno posodabljala spletni pregled napredka pri izvajanju ukrepov, določenih v sporočilu o zaščiti otrok pri migracijah: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/rights-child/children-migration_en.

² COM(2017) 669 final z dne 15. novembra 2017.

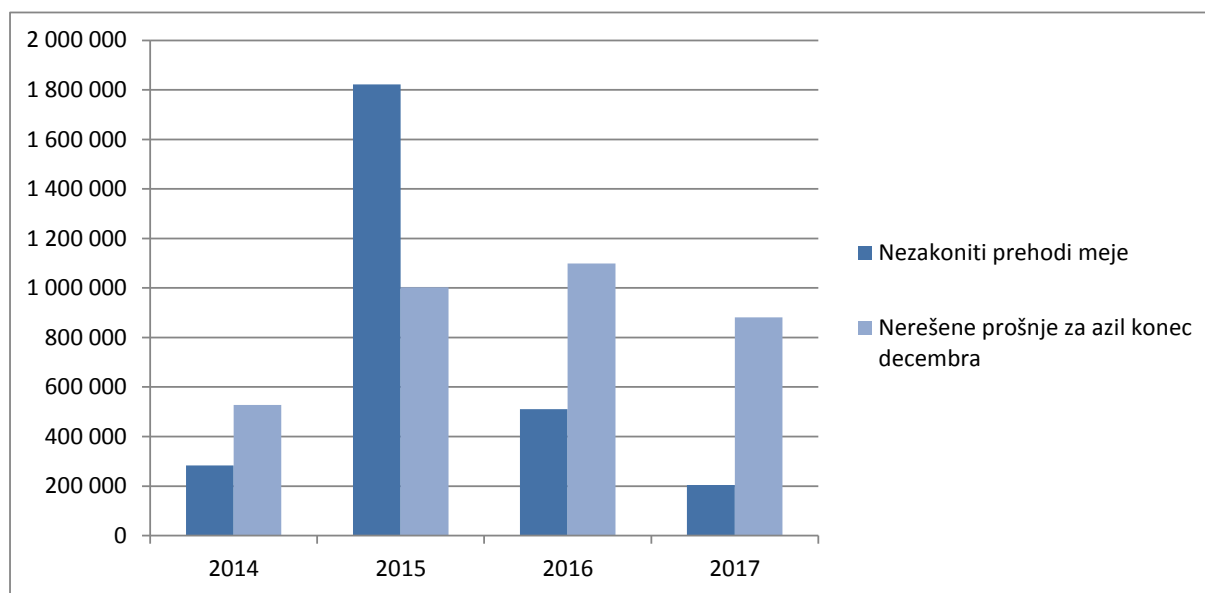
³ COM(2017) 820 final z dne 7. decembra 2017.

⁴ Podatki Evropske agencije za mejno in obalno stražo.

⁵ Podatki Sklada Združenih narodov za otroke (UNICEF).

⁶ Podatki Evropskega azilnega podpornega urada (EASO).

Odkriti nezakoniti prehodi zunanje meje EU in nerešene prošnje za azil ob koncu leta v EU-28 v obdobju 2014–2017

Vir: Evropska agencija za mejno in obalno stražo (odkriti nezakoniti prehodi meje) in Eurostat (nerešene prošnje za azil).

Opomba: Podatki za nerešene prošnje za azil za leto 2017 ne vključujejo Španije in Cipra, saj podatki za ti dve državi niso na voljo.

Vzhodnosredozemska pot

Na vzhodnosredozemski poti se trend migracijskih gibanj od uveljavitve izjave EU in Turčije marca 2016 ni spremenil. V celem letu 2017 je po vzhodnosredozemski poti prispelo 42 319 migrantov, medtem ko jih je leta 2016 prispelo 182 227⁷. V letu 2018 je bilo na **grških otokih** do 6. marca zabeleženih 3 126 prihodov, medtem ko je bilo v istem obdobju leta 2017 zabeleženih 2 689 prihodov⁸. Relativni delež držav, iz katerih najpogosteje prihajajo migranti, se je nekoliko spremenil. Leta 2017 so bili migranti najpogosteje državljani Sirije (40 %), Iraka (19 %) in Afganistana (11 %), od začetka leta 2018 pa so bili največja skupina Sirci z 32 %, Iranci s 27 % in Afganistanci s 13 %.

Medtem ko je bilo prehodov iz Turčije v Italijo, na Ciper ter v Bolgarijo in Romunijo v zadnjem času zelo malo, je bilo število nedovoljenih prehodov iz Turčije v **Grčijo prek kopenske meje** višje kot v prejšnjih letih. Število teh prehodov se je v letu 2017 zvišalo za skoraj 80 % v primerjavi z letom 2016 in je znašalo več kot 5 500, v letu 2018 pa je bilo do 4./5. marca odkritih 838 prehodov v primerjavi z 291 v istem obdobju leta 2017. Opozoriti je treba, da največji delež (več kot 50 %) teh prehodov v letošnjem letu doslej predstavljajo turški državljani.

Zahodnobalkanska pot

Razmeroma stabilne razmere na zahodnobalkanski poti leta 2017 se nadaljujejo tudi v letu 2018. Okrepljen nadzor meje in usklajeno sodelovanje med državami članicami EU, agencijami EU in državami Zahodnega Balkana še naprej otežujeta nedovoljen tranzit po zahodnobalkanski poti. Vendar pa lahko poostrene kontrole na primarnih poteh spodbudijo nastanek novih poti ali njihovo preusmeritev. Prav tako lahko tihotapske mreže zaradi njih

⁷ Podatki Evropske agencije za mejno in obalno stražo.

⁸ Podatki grške policije.

spremenijo svoje delovanje in se zatečejo k načinom, s katerimi migrante izpostavljajo še večji nevarnosti, da bi ohranile svoj dobiček. Zato si je treba še naprej prizadevati za spremljanje razvoja na tem področju in sodelovati v boju proti tihotapcem.

Večina nezakonitih prehodov zunanje meje EU je bila odkrita na mejah s Srbijo. Obstajajo tudi znaki, da se razvija sekundarna pot skozi Albanijo, Črno goro ter Bosno in Hercegovino proti Hrvaški in Sloveniji. Bistvenega pomena je nadaljnje spremljanje vedno večjega števila odkritih primerov iranskih državljanov, ki poskušajo v EU vstopiti prek držav Zahodnega Balkana. Povečano število takih poskusov v zadnjih mesecih sovпада z odločitvijo Srbije, da državljanom Irana odobri vstop v državo brez vizumov. Večina teh poskusov nezakonitega vstopa v EU je bila zabeležena med leti iz Beograda, pri čemer so migranti uporabljali ponarejene ali nezakonito pridobljene dokumente. Pozorno je treba spremljati tudi migracijska gibanja iz držav Zahodnega Balkana nazaj proti Grčiji, saj je bilo v letu 2017 opaženo znatno povečanje odkritih tokov iz Albanije v Grčijo, kljub temu, da je skupno število takih primerov majhno⁹.

Osrednjesredozemska pot

Komisija je močno osredotočena na upravljanje migracijskih tokov vzdolž osrednjesredozemske poti na podlagi partnerskega okvira za migracije¹⁰ in izjave z Malte¹¹. Kljub temu po tej poti še vedno pride največje število oseb, ki v Evropo prispejo po morju, čeprav se je število odhodov iz Libije od sredine julija 2017 močno zmanjšalo. Leta 2017 je po tej poti v Italijo prispelo 119 369 oseb, kar je 34 % manj kot leta 2016. V letu 2018 je bilo do 6. marca zabeleženih 5 457 prihodov po tej poti, kar je približno 65 % manj kot v istem obdobju leta 2017. Doslej je opazna bistvena sprememba glede državljanstva migrantov, ki so po tej poti prispeli leta 2018. Največ je bilo Eritrejcev (24 %), Tunizijcev (20 %) in Nigerijcev (6 %), medtem ko je bilo leta 2017 največ Nigerijcev (15 %), Gvinejcev (8 %) in državljanov Slonokoščene obale (8 %).

Število prihodov v Italijo iz Tunizije se še vedno opazno povečuje, saj je v letu 2018 iz te države prišlo 20 % vseh prišlekov (vseh državljanstev).

V letu 2018 se nadaljuje trend zmanjševanja števila smrtnih žrtev na morju iz leta 2017. Od 1. februarja 2016 je bilo v okviru operacij EU v podporo italijanski obalni straži rešenih več kot 286 300 migrantov. Mednarodna organizacija za migracije je poročala, da je libijska obalna straža leta 2017 rešila več kot 20 300 migrantov v libijskih ozemeljskih vodah in več kot 2 000 januarja 2018, pri čemer ji je bila v pomoč vrnitev plovil s strani Italije po usposabljanju članov posadke. Vendar pot ostaja izjemno nevarna, zlasti ker tihotapci prilagajajo svoje načine delovanja, s katerimi migrante izpostavljajo še večji nevarnosti. Ocenjuje se, da je leta 2017 na morju izgubilo življenje oziroma ostalo pogrešanih 2 853 oseb, kar je 38 % manj kot leta 2016¹². Operacije iskanja in reševanja so se izvajale tudi v puščavi v Nigru. Leta 2017 je bilo tam rešenih več kot 2 000 migrantov, 1 100 med operacijami iskanja in reševanja, izvedenih skupaj z Mednarodno organizacijo za migracije.

Zahodnosredozemska/atlantska pot

⁹ 25-odstotno povečanje v obdobju od januarja do novembra 2017 v primerjavi z istim obdobjem leta 2016 (vir: Evropska agencija za mejno in obalno stražo).

¹⁰ COM(2016) 385 final z dne 7. junija 2016.

¹¹ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>.

¹² Vir: projekt Mednarodne organizacije za migracije v zvezi s pogrešanimi migranti (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

Število prihodov po zahodnosredozemski/atlantski poti je začelo junija 2017 naraščati in ta trend se nadaljuje. Leta 2017 je po tej poti v Španijo prispelo 28 349 migrantov, kar je skoraj dvakrat toliko kot leta 2016. Število vključuje vedno pogostejše poskuse prehoda kopenskih meja v avtonomni španski mesti Ceuta in Melilla, prehode morskih meja iz Maroka in Alžirije ter prehode zračnih meja z letališč v Dakarju in Casablanci. Skupno število prihodov v Španijo (po zahodnosredozemski poti, atlantski poti ter prek Ceute in Melille) v letu 2018 je do 4. marca znašalo 3 804, kar je skoraj 17 % več kot v istem obdobju leta 2017 (3 260)¹³. Migranti, ki so leta 2018 nezakonito prečkali mejo po tej poti, so bili najpogostejše Gvinejci (17 %), Maročani (17 %), Malijci (15 %), državljani Slonokoščene obale (13 %) in Gambijci (7 %). Leta 2017 je bilo največ Maročanov (21 %), Alžircev (18 %), državljanov Slonokoščene obale (14 %), Gvinejcev (13 %) in Gambijcev (11 %).

3. PODPORA EU UPRAVLJANJU MIGRACIJ

Vzhodnosredozemska pot – podpora Grčiji in Bolgariji

Ključni element podpore EU državam članicam je še vedno pristop **žariščnih točk**. Kljub napredku pri izboljševanju pogojev v obstoječih objektih pa sprejemnih mest, ki so na voljo na žariščnih točkah v Grčiji, še vedno ni dovolj. 8. marca je bilo na otokih 12 926 migrantov (od tega 10 020 na žariščnih točkah), kar je bistveno več od uradnega števila razpoložljivih mest (manj kot 8 000). Prizadevanja so bila usmerjena v povečanje zmogljivosti in zagotavljanje, da so objekti primerno opremljeni za zimo. V taborišču Moria je bilo postavljenih 60 novih bivalnih enot, ki zagotavljajo dodatnih 700 mest. Izboljšali so se tudi pogoji na Kosu in Lerosu. Vendar je še vedno velika težava, da lokalni organi ne zagotovijo lokacij za dodatne sprejemne in predodstranitvene objekte. Grški organi bi morali tudi nemudoma najti rešitev za zagotovitev tolmačenja na otokih v okviru nacionalnega programa.

Na splošno tako na otokih kot tudi na celini nenehno primanjkuje ustreznih nastanitev za mladoletnike brez spremstva. Grški organi bi morali pospešiti postopek za vzpostavitev 2 000 dodatnih sprejemnih mest za mladoletnike brez spremstva v Grčiji s finančno podporo EU. Na vseh žariščnih točkah v Grčiji so bile imenovane skupine za zaščito otrok, ki se zdaj usposabljaajo. To je del širših prizadevanj, da bi se v skladu s sporočilom Komisije iz aprila 2017 prednost namenjala potrebam otrok v migracijah.

Grški organi morajo vse te ukrepe nenehno spremljati, da bi se dosegli oprijemljivi in trajni rezultati.

Do 7. marca 2018 je bilo iz Grčije **premeščenih** 21 847 oseb, vključno s 513 mladoletniki brez spremstva. V Grčiji je še vedno 149 prosilcev, ki so upravičeni do premestitve in jih je treba še predati, vključno z 32 mladoletniki brez spremstva¹⁴.

EU **Grčiji** še naprej zagotavlja znatno **finančno podporo** za obravnavanje izzivov, povezanih z migracijami. Komisija je Grčiji od začetka leta 2015 odobrila 393 milijonov EUR nujne pomoči, poleg 561 milijonov EUR, ki so ji na voljo v okviru nacionalnih programov za obdobje 2014–2020. Prav tako ji je bilo v okviru instrumenta za nujno pomoč¹⁵ doslej

¹³ Podatki Evropske agencije za mejno in obalno stražo. Podatki za januar in februar 2018 zajemajo prihode po zahodnosredozemski poti po morju in po atlantski poti.

¹⁴ V glavnem na Irsko (131 prosilcev) in v Nemčijo (18 prosilcev). Za dodatnih 20 prosilcev grški organi še pričakujejo odgovor Nemčije.

¹⁵ Vzpostavljen z Uredbo Sveta (EU) 2016/369 z dne 15. marca 2016 o zagotavljanju nujne pomoči v Uniji.

zagotovljenih 440 milijonov EUR za obdobje 2016–2017, za leto 2018 pa ji je na voljo dodatnih 198 milijonov EUR. V finančnem načrtu za leto 2018, pripravljenem decembra 2017, so bile opredeljene nujne potrebe, načrt pa bo spodbudil postopen prehod z uporabe nujnega financiranja na uporabo sredstev, ki so bila Grčiji dodeljena v okviru nacionalnih programov.

Prispevek EU v višini 24 milijonov EUR za program pomoči pri prostovoljni vrnitvi in reintegraciji, ki ga izvaja Mednarodna organizacija za migracije, je leta 2017 pomagal 5 656 migrantom pri vrnitvi v izvirno državo, od tega 1 683 migrantom z otokov. V letu 2018 se je do 1. marca s pomočjo programa domov vrnilo 760 migrantov, od tega 242 z otokov. EU v sodelovanju z Uradom visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) financira tudi obsežen program v podporo sprejemnim zmogljivostim na celini prek programa subvencij za najem, katerega cilj je, da bi do sredine leta 2018 v celinskem delu Grčije namestili 25 000 oseb, medtem ko je na otokih na voljo dodatnih 2 000 mest. Obseg programa je bil učinkovito prilagojen v odziv na novonastale potrebe.

Drugi bistveni del podpore EU Grčiji je delo **agencij EU**. Skupine v okviru Evropskega azilnega podpornega urada grške organe podpirajo pri identifikaciji in registraciji potencialnih prosilcev za mednarodno zaščito in migrantom zagotavljajo ključne informacije. Poleg tega strokovnjaki svetujejo glede ugotavljanja državljanstva in prispevajo k odkrivanju morebitnih goljufij v zvezi z dokumenti. Skupina 14 strokovnjakov zagotavlja posebno podporo tudi grškemu pritožbenemu azilnemu organu, da bi se odpravila ozka grla in povečala učinkovitost odločanja. V letu 2018 bo posebna pozornost namenjena podpori grškim organom pri razvoju in izvedbi sistema za spremljanje sprejema. Urad je v Grčijo do 7. marca napotil skupaj 72 nacionalnih strokovnjakov, ki jih podpira 76 začasnih uslužbencev in 84 tolmačev.

Evropska agencija za mejno in obalno stražo je do 5. marca 2018 na morske in kopenske meje Grčije napotila 801 strokovnjaka. S tem je organe podprla pri izvajanju pristopa žariščnih točk, vključno z identifikacijo in registracijo migrantov ter odvzemom njihovih prstnih odtisov, učinkovitem nadzoru zunanjih meja, obravnavanju sekundarnih gibanj in vrnitvah. Agencija prav tako financira napotitev 280 grških policistov. Od septembra 2016 je bilo v Grčijo napotenih več skupin strokovnjakov Europol, ki opravljajo sekundarne varnostne preglede. Do 5. marca 2018 je bilo na pet lokacij v Grčiji napotenih skupaj 19 gostujočih uradnikov in dva uslužbenca Europol. V oceni koncepta gostujočih uradnikov Europol¹⁶, ki je bila opravljena konec leta 2017, je bilo ugotovljeno, da je „navzočnost gostujočih uradnikov Europol na kraju samem [...] nepogrešljiva za učinkovito izvajanje sekundarnih varnostnih pregledov“. V oceni je bila navedena tudi vrsta priporočil za dodatno povečanje učinkovitosti programa in uresničitev njegovega celotnega potenciala.

EU obsežno finančno pomoč na področju migracij in upravljanja meja zagotavlja tudi **Bolgariji**. Sredstva, ki so bila Bolgariji dodeljena v okviru nacionalnih programov, znašajo 97,1 milijona EUR, nadaljnjih 10,5 milijona EUR v okviru Sklada za notranjo varnost – meje pa bo dodeljenih po vmesnem pregledu. Ta zneska dopolnjuje nujna pomoč v višini 172 milijonov EUR, ki je bila zagotovljena od začetka leta 2015. Napredek pri izvajanju nacionalnih programov je zadovoljiv, vendar bi bilo izvajanje nujne pomoči mogoče pospešiti. Ker države članice ne prispevajo dovolj svojih strokovnjakov, napotitve osebja

¹⁶ Oceno koncepta gostujočih uradnikov Europol, ki zajema napotitve v Grčijo in Italijo, je izvedla skupina, v kateri so sodelovali predstavniki Europol, Komisije in več držav članic (v prvi vrsti Grčije in Italije ter Bolgarije, Francije, Nemčije, Poljske in Nizozemske). Upravni odbor Europol je 13. decembra 2017 potrdil končno ocenjevalno poročilo in se strinjal s tem, da bo Europol pripravil akcijski načrt za uresničitev priporočil iz poročila.

Evropske agencije za mejno in obalno stražo ne dosegajo potrebnega števila (v obdobju do 28. marca 2018 je primanjkovalo 42 strokovnjakov).

Izjava EU in Turčije

Izvajanje izjave EU in Turčije še vedno prinaša konkretne rezultate pri zmanjševanju števila nedovoljenih in nevarnih prehodov ter pri reševanju življenj v Egejskem morju, tudi prek preselitev Sircev, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Turška mejna straža nadaljuje svoje dejavnosti patroljiranja. Število smrtnih žrtev na morju se je znatno zmanjšalo, saj je leta 2017 na morju izgubilo življenje 62 oseb, leta 2016 pa 434¹⁷.

Sirskim beguncem in njihovim gostiteljskim skupnostim v Turčiji se v okviru izvajanja izjave EU in Turčije zagotavlja tudi praktična podpora prek **instrumenta za begunce v Turčiji**. Instrument se je izkazal za enega najhitrejših in najučinkovitejših podpornih mehanizmov EU. Zasnova in izvajanje projektov sta potekala v tesnem sodelovanju s turškimi organi¹⁸. Instrument v vrednosti 3 milijard EUR je začel delovati v rekordnem času. Vse pogodbe v okviru instrumenta so bile podpisane do konca leta 2017, vseh 72 projektov pa se že izvaja¹⁹. Več kot 1,85 milijarde EUR sredstev je že bilo izplačanih. Velik uspeh instrumenta, tako kot dela celovitega pristopa strategije EU in Turčije kot tudi orodja za zagotavljanje odločilne podpore beguncem na terenu, dobro odraža partnerstvo med EU, državami članicami in Turčijo.

Instrument skoraj 1,2 milijona najranljivejšim beguncem zagotavlja mesečna denarna nakazila v okviru mreže socialne varnosti v sili. S podporo instrumenta so bili 312 000 otrokom zagotovljeni tečaji turškega jezika in učna gradiva 500 000 učencem. Financiranje je zagotovilo tudi preglede skoraj 764 000 beguncev v okviru primarnega zdravstvenega varstva in cepljenje več kot 217 000 sirskih begunskih dojenčkov (glej Prilogo 2)²⁰.

Deljeno financiranje EU in držav članic je omogočilo partnerski pristop k upravljanju instrumenta. V središču instrumenta je odbor, v katerem pri odločanju sodelujejo vse države članice, Turčija pa ima svetovalno vlogo. Tako upravljanje se je izkazalo za zelo učinkovito in ne bi bilo mogoče, če bi se instrument financiral samo iz sredstev EU. V izjavi EU in Turčije je navedeno, da bo EU, „ko bodo sredstva skoraj v celoti porabljena [...], zagotovila dodatno financiranje [...] v višini dodatnih treh milijard EUR do konca leta 2018²¹“. Nadaljevanje tega ključnega dela pomeni, da bi morala EU zdaj zagotoviti naslednjo tranšo v višini 3 milijard EUR. Komisija je zato v ta namen danes sprejela sklep²². Ker je iz proračuna EU treba financirati tudi druge zahteve – najnujnejše druge potrebe v zvezi z migracijami, navedene v tem poročilu – največji možen prispevek iz proračuna EU znaša milijardo EUR, preostali znesek v višini 2 milijard EUR pa bi morale še naprej financirati države članice na enaki podlagi kot prvo tranšo. Da bi se izognili vrzelim pri financiranju instrumenta, bi morale biti prve pogodbe v okviru naslednje tranše podpisane poleti 2018.

¹⁷ Vir: projekt Mednarodne organizacije za migracije v zvezi s pogrešanimi migranti (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

¹⁸ Podrobni podatki so na voljo v spletni preglednici projektov na naslednjem naslovu: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf.

¹⁹ Pri enem projektu še vedno manjka sopodpis.

²⁰ COM(2018) 91/3 final z dne 14. marca 2018.

²¹ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/>.

²² C(2018) 1500 z dne 14. marca 2018.

Drugo ključno delovno področje je bila podpora Komisije in agencij EU grški azilni službi in pritožbenim odborom za hitrejšo obravnavanje prošelj za azil, s čimer naj bi se pospešilo izvajanje **vrnitev v Turčijo na podlagi izjave**²³. Ta podpora je prinesla nekatere izboljšave, vključno z velikim zmanjšanjem zaostanka na prvi stopnji na večini otokov, pri čemer se je povprečen čas, potreben za obravnavo prošnje za azil na prvi stopnji, skrajšal na približno dva meseca. Vendar pa številne pomanjkljivosti, ugotovljene v prejšnjih poročilih, še niso odpravljene²⁴.

Pospešeni azilni postopki so bistvenega pomena za hitrejšo izvajanje vrnitev v Turčijo. Od marca 2016 je bilo registriranih 2 164 vrnitev²⁵, od teh pa jih je do 9. marca 2018 le 563 izhajalo iz drugostopenjske negativne sodne odločbe o prošnji za azil. Dolgo pričakovana sodba grškega državnega sveta naj bi zagotovila večjo pravno varnost za delo pritožbenih odborov, vendar se je učinkovitost postopka od sodbe naprej le malo izboljšala. Grška vlada pripravlja revizijo zadevne azilne zakonodaje, pri čemer obravnava spremembe, ki naj bi prispevale k manj zamudam, uskladile področje uporabe odločilnega učinka pritožb z zahtevami prava EU in določile krajše roke za predložitev zadev višjemu upravnemu sodišču ter za obravnavanje naknadnih prošelj. Naslednji korak je predložitev sprememb grškemu parlamentu.

Nadaljnji prihodi na Egejske otoke in počasen tempo vrnitev sta razlog za nenehen pritisk na sprejemne zmogljivosti žariščnih točk. Grški organi so se nanj odzvali s premeščanjem ranljivih prosilcev za azil na celino. Da bi se zagotovila trajna učinkovitost izjave EU in Turčije, sta se državi dogovorili o strožjem pristopu k prepoznavanju ranljivih prosilcev za azil. Za izboljšanje doslednosti pri opredeljevanju ranljivosti se zdaj uporablja predloga, pripravljena pa se tudi operativni priročnik.

Preselitve iz Turčije na podlagi izjave EU in Turčije se nadaljujejo, vendar počasneje kot v obdobju med majem in oktobrom 2017, ko je bilo preseljenih rekordno število Sircev. Medtem ko je leta 2017 pri preselitvah iz Turčije na podlagi izjave sodelovalo 16 držav članic, jih je letos doslej sodelovalo le malo. Bistvenega pomena je, da se ohranja enakomeren tempo in da države članice še naprej prispevajo k programu za preselitev. Od novembrskega poročila o napredku je bilo preseljenih 1 122 oseb, s čimer se je skupno število od začetka izvajanja izjave povzpelo na 12 476²⁶. Aktivirati bi bilo treba **prostovoljni program humanitarnega sprejema**, pri čemer so standardne operativne postopke programa države članice potrdile decembra 2017. Vsi elementi in pogoji, kot so bili določeni v izjavi EU in Turčije, so zdaj izpolnjeni in program je pripravljen za aktivacijo. Program bo zagotavljal, da se preselitve nadaljujejo, in nudil varno in zakonito alternativo nedovoljenim migracijam v EU.

Kar zadeva izvajanje **načrta za liberalizacijo vizumskega režima**, je Turčija začetek februarja Evropski komisiji posredovala delovni načrt, ki določa, kako namerava Turčija izpolniti sedem preostalih meril za liberalizacijo vizumskega režima²⁷. Komisija zdaj ocenjuje predloge Turčije, sledila pa bodo nadaljnja posvetovanja s turškimi sogovorniki.

²³ Države članice so v Evropski azilni podporni urad napotile 57 nacionalnih strokovnjakov v podporo izvajanju izjave EU in Turčije v Grčiji.

²⁴ Glej COM(2017) 470 final z dne 6. septembra 2017 in COM(2017) 669 final z dne 16. novembra 2017.

²⁵ Od 20. marca 2016 je bilo v Turčijo na podlagi izjave EU in Turčije vrnjenih 1 563 oseb, na podlagi dvostranskega protokola med Grčijo in Turčijo o sprejemu pa 601 oseba.

²⁶ Do zdaj je Sirce iz Turčije preselilo 16 držav članic EU, in sicer Avstrija, Belgija, Estonija, Finska, Francija, Hrvaška, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Španija in Švedska.

²⁷ Glej COM(2017) 470 final z dne 6. septembra 2017.

Prizadevanja EU in Turčije mora nujno dopolnjevati tudi nadaljnje obravnavanje razmer v **Siriji in sosednjih državah**, ki se soočajo z ogromnim izzivom zagotavljanja pomoči velikemu številu beguncev. Na konferenci o Siriji, ki jo bodo gostili Združeni narodi in EU 24. in 25. aprila 2018, namerava EU ponoviti svoja prejšnja prizadevanja – aprila 2017 se je EU strinjala, da bo iz proračuna za leto 2018 dala na voljo **560 milijonov EUR** za potrebe pomoči in zaščite. Pri preživljanju beguncev in njihovih gostiteljskih skupnosti še naprej pomagata Jordanija in Libanon. Obe državi sta sprejeli pomembne ukrepe za zagotovitev izobraževanja vsem begunskim otrokom. Podpora EU Libanonu (334 milijonov EUR, od tega so bile za 247 milijonov EUR podpisane pogodbe) in Jordaniji (228 milijonov EUR, od tega so bile za 126 milijonov EUR podpisane pogodbe) se bo nadaljevala, prednost pa bo namenjena ukrepom za zagotavljanje zaščite in pomoči najranljivejšim.

Zahodnobalkanska pot

Medtem ko se je število nedovoljenih prehodov meje na tej poti ustalilo na razmeroma nizki ravni, je število primerov tihotapljenja še vedno znatno. 12. februarja 2018 je bil parafiran sporazum med Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo in Albanijo, ki Agenciji omogoča zagotavljanje pomoči na področju upravljanja zunanjih meja ter hitro napotitev skupin na ozemlje Albanije, če se migracijski tokovi nenadoma spremenijo. Komisija se trenutno pogaja o podobnih sporazumih s Srbijo in nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo.

Komisija poleg tega, da se s financiranjem EU odziva na migracijsko in begunsko krizo na Zahodnem Balkanu, še naprej omogoča lažje sodelovanje in izmenjavo informacij, vključno z videokonferencami med državami vzdolž poti, ki potekajo vsaka dva tedna, ter zagotavlja znatno podporo za boljše upravljanje migracij v tej regiji. Zavezanost tem nalogam je bila ponovno poudarjena v nedavno sprejeti strategiji z naslovom „Verodostojna širitvena perspektiva in okrepljeno sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom“²⁸. Mednarodna organizacija za migracije je v letu 2018 do 7. marca pomagala 53 osebam pri prostovoljni vrnitvi iz Srbije, 16 osebam iz Bosne in Hercegovine in osmim iz Črne gore. Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov pri Europolu države članice še naprej podpira pri njihovih preiskavah. Leta 2017 so na Zahodnem Balkanu potekali štirje dnevi ukrepanja s podporo Europa, ki so privedli do 64 prijetij. Eurojust podpira preiskave in pregon ter zagotavlja praktične nasvete izvajalcem prek tematske skupine za preprečevanje tihotapljenja nezakonitih priseljencev.

Naslednji koraki:

- grški organi bi morali pospešiti izvajanje vrnitev v Turčijo na podlagi izjave, zlasti s spremembo grške zakonodaje in dokončanjem ureditev z Evropskim azilnim podpornim uradom, da bi se omogočile učinkovite operacije v Grčiji in dodatna podpora pritožbenim odbrom;
- grški organi na vseh ravneh bi si morali skupaj prizadevati za izboljšanje sprejemnih zmogljivosti in pogojev na žariščnih točkah;
- države članice bi morale zagotoviti zadostno podporo strokovnjakov za delo agencij EU v Grčiji in Bolgariji;
- zadevne države članice bi morale odgovoriti na vse nerešene zahteve, ki jih je predložila Grčija, in uspešno premestiti vse preostale upravičene prosilce;

²⁸ COM(2018) 65 final z dne 6. februarja 2018.

- čim prej bi bilo treba skleniti sporazume med Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo ter državami nečlanicami EU na Zahodnem Balkanu;
- glede na to, da so izpolnjeni vsi pogoji, bi bilo treba zdaj aktivirati prostovoljni program humanitarnega sprejema za preselitev beguncev iz Turčije;
- zagotoviti bi bilo treba drugo tranšo instrumenta za begunce v Turčiji z dodatnim proračunom v višini 3 milijard EUR, pri čemer bi morale EU in države članice prispevati na enak način kot pri prvi tranši.

Osrednjesredozemska pot

– Podpora Italiji

Nadaljuje se podpora izvajanju **pristopa žariščnih točk** (razvrščanje, identifikacija, odvzem prstnih odtisov, registracija, obveščanje, izpraševanje in usmerjanje migrantov v ustrezne postopke). Italijansko ministrstvo za notranje zadeve razmišlja o vzpostavitvi treh dodatnih žariščnih točk v letu 2018. Glede na nestanovitnost tokov je ključnega pomena, da Italija vzpostavi te dodatne točke kot del kontingentnega načrta za poletje.

Italiji še naprej zagotavljajo znatno podporo agencije EU. V Italijo je trenutno napotenih 40 nacionalnih strokovnjakov Evropskega azilnega podpornega urada, ki jih podpira 51 začasnih uslužbencev in 100 medkulturnih posrednikov. Napoteno osebje pomaga pri pospeševanju formalne registracije prošenj za mednarodno zaščito po vsej državi in nudi podporo azilnim komisijam. Urad Italijo prav tako podpira pri izvajanju nedavno sprejete zakonodaje²⁹ za okrepitev zaščite otrok migrantov. Strokovnjaki Evropske agencije za mejno in obalno stražo podpirajo predhodno identifikacijo, ugotavljanje državljanstva, razvrščanje in izpraševanje prispelih migrantov ter odvzem njihovih prstnih odtisov. Poleg tega potekajo praktične razprave med strokovnjaki Agencije, da bi se zagotovile močnejše povezave med odločbami o azilu in vrnitvijo. Od februarja 2017 je v Italijo napotenih več skupin strokovnjakov Europol, ki opravljajo sekundarne varnostne preglede. Do 5. marca 2018 je bilo na pet lokacij v Italiji napotenih skupno 16 gostujočih uradnikov in trije uslužbenci Europol.

Do 7. marca 2018 je bilo iz Italije **premeščenih** 11 999 oseb, vključno s 174 mladoletniki brez spremstva. 224 prosilcev (vključno z 48 mladoletniki brez spremstva), ki so že bili sprejeti za premestitev, v Italiji še vedno čaka na predajo, zlasti v Nemčijo (137), na Nizozemsko (22), na Portugalsko (19), v Avstrijo (15) in na Hrvaško (14). Poleg tega Italija še vedno ni prejela odgovora na 709 zahtev za premestitev (vključno s 106 za mladoletnike brez spremstva), ki jih je poslala Nemčiji (529), Franciji (95), Nizozemski (46) in Portugalski (29).

EU Italiji zagotavlja znatno **finančno pomoč** na področju migracij in upravljanja meja. Na podlagi akcijskega načrta z dne 4. julija 2017³⁰ je bila takojšnja dodatna finančna podpora v višini 35 milijonov EUR, ki je bila Italiji dodeljena za izvedbo reform, presežena, saj ji je bila do konca leta 2017 dodeljena nujna pomoč v višini 39,92 milijona EUR za krepitev zmogljivosti na žariščnih točkah in drugih območjih izkrcanja migrantov. Tako je podpora EU, ki je bila doslej dodeljena Italiji, dosegla skupaj 189 milijonov EUR. Ta nujna pomoč

²⁹ Zlasti zakon št. 47/2017 (t. i. „Legge Zampa“), ki velja od maja 2017 in uvaja celovite, multidisciplinarne in neinvazivne postopke ocenjevanja starosti, razmeroma hitra uvedba sistema prostovoljnih predstavnikov (v zadnjih mesecih se je prijavilo več tisoč državljanov, italijanski organi pa trenutno pripravljajo njihovo usposabljanje s podporo Evropskega azilnega podpornega urada) ter skrajšan zakonski rok za zagotovitev dolgoročne nastanitve.

³⁰ SEC(2017) 339 z dne 4. julija 2017.

dopolnjuje podporo EU za nacionalne programe Italije na področju migracij in notranjih zadev v vrednosti več kot 650 milijonov EUR³¹.

Evropska agencija za mejno in obalno stražo je 1. februarja 2018 začela izvajati novo **skupno operacijo Themis**, ki je nadomestila skupno operacijo Triton v osrednjem Sredozemlju, da bi se bolje upoštevali spreminjajoči se migracijski vzorci in preprečeval čezmejni kriminal. Plovila, ki sodelujejo v skupni operaciji Themis, bodo še naprej reševala življenja v osrednjem Sredozemlju. Pomagati morajo namreč v vseh iskalnih in reševalnih akcijah, ne glede na operativno območje, če jih k temu pozove pristojni center za usklajevanje reševanja na morju.

Naslednji koraki:

- Italija bi morala vzpostaviti tri dodatne žariščne točke, kot je načrtovano;
- z italijanskimi organi bi bilo treba zaključiti naslednjo fazo nujnega financiranja;
- države članice bi morale odgovoriti na vse preostale zahteve, ki jih je predložila Italija, in hitro premestiti vse preostale upravičene prosilce, pri čemer mora biti absolutna prednost namenjena mladoletnikom;
- Italija bi morala nadaljevati izvajanje vseh ukrepov, opredeljenih v akcijskem načrtu z dne 4. julija 2017.

– *Libija in regija ter države vzdolž poti*

EU se je na nevzdržne razmere številnih migrantov v Libiji in na obsežno dejavnost tihotapljenja odzvala z intenzivnim delom za zadovoljitev najnujnejših potreb migrantov, stabilizacijo skupnosti ter pomoč obtičalim migrantom pri vrnitvi domov ali varni poti v Evropo, če potrebujejo zaščito.

Število oseb, ki jim je bila zagotovljena pomoč pri odhodu iz Libije, se je občutno povečalo od ustanovitve **skupne projektne skupine Afriške unije, Evropske unije in Združenih narodov**³² in odkar se je projektna skupina odločila, da bo okrepila pomoč pri prostovoljni vrnitvi iz Libije (prek Mednarodne organizacije za migracije)³³ in evakuacijo prek mehanizma nujnega tranzita (z UNHCR). Cilja dodatnih 15 000 primerov pomoči pri prostovoljni vrnitvi do februarja 2018³⁴ in evakuacije 1 300 oseb do začetka leta 2018 sta bila izpolnjena. Ta prizadevanja se bodo nadaljevala, da bi se dokončala evakuacija migrantov in oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, iz centrov za pridržanje in da bi se izkoreninile nevzdržne razmere, ki tam vladajo.

Uspeh mehanizma nujnega tranzita je odvisen od dvostopenjskega postopka, pri katerem se na drugi stopnji osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito in so bile evakuirane iz Libije, preselijo iz Nigra. Doslej je bilo preseljenih samo 25 evakuiranih oseb. Nujno si je treba prizadevati za preselitve iz Nigra. Države članice bi morale še naprej tesno sodelovati z UNHCR in pospešiti izvajanje danih zavez, da bi se lahko izvedle evakuacije iz Libije in

³¹ V obdobju 2014–2020 je ta znašala 387,7 milijona EUR v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje, vključno s 43,6 milijona EUR za premestitev/preselitve, in 266 milijonov EUR v okviru Sklada za notranjo varnost, od tega 201,5 milijona EUR za instrument za meje in vizume ter 64,5 milijona EUR za instrument za policijo.

³² Projektna skupina je bila vzpostavljena ob robu petega vrha Afriške unije in Evropske unije, ki je potekal 29. in 30. novembra 2017 v Abidžanu v Slonokoščeni obali.

³³ V kontekstu Libije Mednarodna organizacija za migracije za pomoč pri prostovoljni vrnitvi uporablja pojem „pomoč pri prostovoljni humanitarni vrnitvi“ zaradi nevzdržnih razmer, v katerih so se znašli migranti, obtičali v Libiji.

³⁴ V celem letu 2017 je bilo 19 370 primerov pomoči pri prostovoljni vrnitvi, 6 238 od začetka faze evakuacije (tj. od 28. novembra do 31. decembra 2017).

nato hitra preselitev iz Nigra. Pomembno je, da UNHCR stori vse, kar je mogoče, da bi pospešil napotitev zadev v zvezi s preselitvijo državam članicam.

Delo projektne skupine je februarja podprla skupna misija za spremljanje v Tripoliju, ki je odpravljala ozka grla, kot so omejitve glede državljanstva. Z libijskimi organi se je razpravljalo o vprašanjih, kot so odprava mučenja in nečloveškega ravnanja v centrih za pridržanje in ukrepi za postopno odpravo sistema samovoljnega in sistematičnega pridržanja migrantov, pa tudi o ukrepih za boj proti tihotapljenju.

Ključno vlogo pri dejavnostih EU ima še vedno **nujni skrbniški sklad EU za Afriko**. 26. februarja je bilo dogovorjeno, da se bodo z novim programom v vrednosti 115 milijonov EUR nadalje podprle prostovoljne vrnitve in evakuacija, s čimer se nadaljuje podpora UNHCR in Mednarodni organizaciji za migracije. Vendar bo ob trenutnem tempu vrnitev iz Libije razpoložljivo financiranje lahko krilo podporo reintegraciji le v obdobju nekaj mesecev. Poleg tega program za mešane migracije v vrednosti 90 milijonov EUR pomeni, da bosta ti organizaciji lahko še naprej povečevali svojo prisotnost na mestih izkrcanja in v centrih za pridržanje, da bi lahko migrantom in beguncem nudili zdravstveno in neposredno pomoč. Neposredno pomoč je tako lahko izkoristilo 33 000 migrantov v centrih za pridržanje in zunaj njih, saj so prejeli na primer odeje, oblačila in higienske potrebščine. Poleg tega je 10 000 migrantov prejelo zdravniško pomoč. Pomoč je bila zagotovljena tudi več kot 3 500 razseljenim libijskim družinam. Zdravstvene ustanove so prejele medicinsko opremo³⁵, vključno z električnimi agregati in reševalnimi vozili³⁶. Trenutno poteka tudi delo za pomoč lokalnim kmetovalcem, da ohranijo proizvodnjo na prizadetih območjih, ki ga dopolnjuje izgradnja zmogljivosti, namenjena okrepitvi tehničnih zmožnosti kmetovalcev in vzpostavitvi odpornih skupnosti. Za dopolnitev skrbniškega sklada EU je bilo zagotovljeno dodatno financiranje, da bi se omogočilo sodelovanje z UNHCR pri programu, namenjenem obravnavi razmer migrantov v Libiji na področju človekovih pravic. Delovati začneta tudi drugi programi. Decembra 2017 je bila v okviru skrbniškega sklada EU podpisana pogodba za program v vrednosti 46,3 milijona EUR za pomoč pri upravljanju meja v Libiji, ki je bil pripravljen v partnerstvu med Komisijo in Italijo, njegovo izvajanje pa se že začneja. 7. marca je bil sklenjen dogovor o še enem programu v okviru skrbniškega sklada EU, namenjenem podpori libijskim občinam³⁷. Ta 50 milijonov EUR vreden program bo izboljšal življenjske razmere ranljivega prebivalstva in gostiteljskih skupnosti, saj bo razvil zmogljivosti libijskih občin za zagotavljanje osnovnih storitev (zdravstvo, izobraževanje, sanitarne storitve, oskrba z vodo). Dejavnosti bodo prilagojene potrebam lokalnih organov in bodo potekale v tesnem sodelovanju s predsedniškim svetom in vlado narodnega soglasja. Ta program je bil oblikovan v sodelovanju z Italijo.

Prispevek držav članic k oddelku skrbniškega sklada EU za Severno Afriko je bil ključnega pomena. Po razpravi v Evropskem svetu so se države članice zavezale, da bodo zagotovile dodatne prispevke za skrbniški sklad v višini 158,6 milijona EUR, predvsem za obnovitev sredstev navedenega oddelka. Ti prispevki so, skupaj z dodatnimi sredstvi iz proračuna EU, omogočili nadaljevanje ključnih programov v prvem četrtletju leta 2018. Vendar bo treba projekte podaljšati, ko se uspešno izvedejo in dosežejo svojo začetno zmogljivost, kar velja za področja, kot so pomoč pri prostovoljni vrnitvi, zaščita, upravljanje meja in podpora občinam. V ta namen bodo potrebna dodatna sredstva, zlasti iz proračunov držav članic, pa tudi iz

³⁵ Mednarodna organizacija za migracije je podprla tri centre za primarno zdravstveno oskrbo v Sebhi (za 32 000 oseb) in enega v Katrunu (za 3 500 oseb).

³⁶ Program ZN za razvoj (UNDP) je občinama Murzuk in Kufra zagotovil več reševalnih vozil in začel s sanacijo bolnišnice v Bengaziju.

³⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5144_en.htm.

proračuna EU. Trenutna vrednost projektov za leto 2018 in uspešnih projektov, ki se bodo po pričakovanjih podaljšali v leto 2019, je 390 milijonov EUR. Kljub temu, da so v okviru oddelka ostala sredstva v višini približno 165 milijonov EUR oziroma so bila ta sredstva že opredeljena v proračunu EU ali obljubljena s strani držav članic, še vedno ostaja **vrzel v financiranju v višini 225 milijonov EUR**. Ob tem je treba opozoriti, da to zajema delo, ki neposredno zadeva Libijo, vendar ima delo v okviru ostalih dveh oddelkov, na primer na področju reintegracije, velik vpliv na uspešnost ukrepov EU v Libiji.

Nadaljujejo se prizadevanja EU v podporo **libijskima obalnima stražama**. V okviru operacije Sophia je bil doslej usposobljen približno 201 član osebja libijske obalne straže, vključno s petimi posadkami patrolnih čolnov, in sicer s kombiniranim usposabljanjem na morju in na kopnem. Pripravljajo se načrti za nadaljevanje usposabljanja na kopnem skozi vse leto 2018 in za okrepitev spremljanja, prvo poročanje pa je bilo zaključeno začetek marca 2018. Malta je v okviru omrežja „Seahorse Mediterraneo“ zagotovila usposabljanje o iskanju in reševanju, nadaljnje usposabljanje pa bo zagotovila Italija. Vzpostavitev varnega komunikacijskega omrežja v Sredozemlju za izmenjavo informacij o nedovoljenih migracijah po morju je zdaj v zaključni fazi, omrežje pa bi moralo začeti delovati v drugi polovici leta 2018. EU podpira tudi sodelovanje med italijansko in libijsko obalno stražo za oceno zmogljivosti na področju iskanja in reševanja ter za izvedbo študije izvedljivosti o vzpostavitvi libijskega centra za usklajevanje reševanja na morju.

Nadaljujejo se prizadevanja za izboljšanje zbiranja in izmenjave informacij med vsemi organi EU. Vzpostavlja se pilotni projekt, ki naj bi osebju agencij EU in operacije EUNAVFOR MED Sophia pomagal, da v skladu z ustreznimi pravnimi pooblastili neposredno sodelujejo v okviru celice za informacije o kriminalu znotraj operacije Sophia, da bi se izboljšala uporaba informacij, ki se zberejo z navedeno operacijo za namene preprečevanja, preiskovanja in pregona kaznivih dejanj. V okviru misije EU za pomoč na meji v Libiji je bila vzpostavljena omejena prisotnost v Tripoliju, kamor je trenutno napotenih pet članov operativnega osebja po načelu rotacije. Misija je v letu 2017 vedno več sodelovala z libijskimi organi, vključno s pomočjo libijskim organom pri pripravi reform upravljanja meja v Libiji. Ta prisotnost se bo postopoma razširila, takoj ko bodo to dopuščale varnostne razmere.

EU si še naprej prizadeva za vključujočo **politično tranzicijo** v Libiji v skladu s sklepi Sveta iz julija 2017³⁸.

— *Države vzdolž poti*

Sodelovanje z državami tranzita in izvora ob migracijskih poteh v Afriki se nadaljuje. Decembra 2017 je bil v okviru **skrbniškega sklada EU za Afriko** sklenjen dogovor o 28 dodatnih programih v skupni vrednosti 468,27 milijona EUR. Ukrepi vključujejo projekte za krepitev odpornosti ranljivih skupnosti ter ustvarjanje delovnih mest, vključno za mlade in gostiteljske skupnosti, pa tudi za boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi. Najnovejši programi, dogovorjeni februarja 2018, so osredotočeni na zaščito migrantov v Sahelu, pomoč pri prostovoljni vrnitvi iz Libije, trajnostno reintegracijo migrantov, evakuacijo in podporo preselitvi ter trajnostni reintegraciji migrantov, ki se vrnejo v Etiopijo.

Nadaljnje delo v okviru skrbniškega sklada EU je bistvenega pomena. Skrbniški sklad je doslej odobril skupaj 147 programov v vseh treh oddelkih (območje Sahela in Čadskega

³⁸ Sklepi Sveta o Libiji z dne 17. julija 2017 (dok. 11155/17).

jezera, Afriški rog in Severna Afrika) v skupni vrednosti več kot 2,5 milijarde EUR, pogodbe pa so bile podpisane za projekte v vrednosti nekaj več kot 1,5 milijarde EUR. Medtem ko je bila najnujnejša prednostna naloga v letu 2017 oddelek za Severno Afriko, je nadaljnje delo v okviru drugih oddelkov prav tako ključnega pomena za celovito strategijo. Vrednost prihodnjih ukrepov v **oddelku za območje Sahela in Čadskega jezera** se ocenjuje na 775 milijonov EUR, doslej pa je bil zagotovljen 201 milijon EUR. Vrednost prihodnjih projektov v **oddelku za države Afriškega roga** se ocenjuje na 904 milijone EUR, medtem ko je na voljo 469 milijonov EUR sredstev³⁹. To pomeni skupno vrzel v financiranju obeh oddelkov v višini približno milijarde EUR za obdobje 2018–2019. Projekti, ki so v pripravi, so osredotočeni na podporo dialogom o migracijah, dostop do osnovnih storitev, zaščito beguncev in njihove dolgoročne razvojne potrebe, preprečevanje trgovine z ljudmi in tihotapljenja migrantov ter reintegracijo migrantov po njihovi vrnitvi. Čeprav ta dva oddelka črpata sredstva iz Evropskega razvojnega sklada in proračuna EU, to tudi ponazarja, da pritisk za financiranje projektov v zvezi z migracijami obstaja v različnih oddelkih skrbniškega sklada in da trenutno razpoložljivo financiranje ter rezerve EU ne bodo zadostovali za kritje opredeljenih potreb.

Načrt za zunanje naložbe in Evropski sklad za trajnostni razvoj v okviru načrta sta medtem pritegnila veliko zanimanje partnerskih finančnih institucij. Odziv na prvi poziv za predloge naložbenih programov v okviru prvih dveh naložbenih sklopov Jamstvenega sklada „trajnostna energija in povezljivost“ ter „financiranje mikro, malih in srednjih podjetij“ je močno presegel pričakovanja. Vrednost prejetih predlogov že presega skupno zmogljivost Jamstvenega sklada za vseh pet naložbenih sklopov. Jamstveni sklad je pritegnil tudi zanimanje tretjih strani, kot je fundacija Billa in Melinde Gates, ki je pred kratkim napovedala, da bo prispevala 50 milijonov USD. Za odgovor na povpraševanje bodo potrebni nadaljnji prispevki. Podpora EU operacijam kombiniranega financiranja v letu 2017 na področjih, kot so promet, energetika, okolje, kmetijstvo, razvoj mest in lokalna podjetja, bi morala sprostiti javne in zasebne naložbe v skupni vrednosti približno 9,6 milijarde EUR, vključno s 5,6 milijarde EUR za 30 velikih projektov v podsaharski Afriki. Posledično bo treba razmisliti o povečanju sredstev v okviru načrta za zunanje naložbe, saj bodo prispevki držav članic k tem sredstvom ključnega pomena za odgovor na rastoče povpraševanje.

Financiranje je ključno za nadaljnji učinek na terenu. Podpora EU **Nigru** je bila na primer osrednjega pomena pri prizadevanjih za zmanjšanje števila migrantov brez urejenega statusa, ki prečkajo Agadez. Njihovo število se je z v povprečju 340 na dan v letu 2016 zmanjšalo na 40 do 50 na dan v letu 2017. Skupna preiskovalna skupina za okrepitev operativnih in sodnih zmogljivosti policije v Nigru je vzpostavljena in deluje. V letu 2017 je to privedlo do 76 ovadb pri javnem tožilstvu za kazniva dejanja, povezana s trgovino z ljudmi ali tihotapljenjem migrantov, razbitja sedmih nacionalnih in 12 mednarodnih kriminalnih mrež ter zasega 29 vozil in šestih motornih koles. Z namenskim razpisom za nepovratna sredstva se uvaja podpora podobnim oblikam sodelovanja med organi kazenskega pregona držav članic EU in tretjih držav, namenjenega boju proti tihotapljenju migrantov v Severni Afriki. Obenem EU zagotavlja dohodkovno podporo lokalnim skupnostim v severnem Nigru, da bi zagotovila vire dohodka, ki so alternativa tihotapljenju migrantov. Civilna misija skupne varnostne in obrambne politike EUCAP Sahel Niger od novembra 2017 izvaja redne obiske na terenu v tej regiji, da bi opredelila nedovoljene migracijske tokove, analizirala trende in poti, opravila ocene potreb, izvedla projekte ter zagotovila usposabljanje in opremo. Misija je bila zdaj

³⁹ Vključno s trenutno razpoložljivimi sredstvi v oddelku skrbniškega sklada EU za Afriški rog ter morebitno dodelitvijo sredstev v višini 146 milijonov EUR v okviru vmesnega pregleda za to regijo.

okrepljena, da bi se nadgradilo njeno delo v boju proti tihotapljenju migrantov ter trgovini z ljudmi, prepovedanimi drogami in orožjem. To delo bo povzeto na ministrski konferenci, ki jo 16. marca organizira vlada Nigra, udeležile pa se je bodo države z območja Sahela, EU in več držav članic.

EU, Afriška unija in skupina G5 Sahel⁴⁰ so 23. februarja 2018 v Bruslju gostile mednarodno konferenco na visoki ravni o varnosti in razvoju v **Sahelu**, na kateri je sodelovalo 32 voditeljev držav ali vlad držav članic Evropske unije ter držav G5 Sahel, udeležili pa so se je tudi Združeni narodi, Afriška unija in številni drugi partnerji. Na konferenci je bila pozornost posvečena stabilnosti in stabilizaciji obrobnih, čezmejnih in občutljivih območij v Sahelu. Po podpori EU skupnim silam skupine G5 Sahel s 50 milijoni EUR v letu 2017 prek mirovne pomoči za Afriko se je EU na konferenci zavezala, da bo zagotovila nadaljnjih 50 milijonov EUR, da bi podprla boj proti terorizmu, trgovini s prepovedanimi drogami, tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi. Udeleženci konference so se zavezali, da bodo v podporo skupnim silam skupine G5 Sahel skupaj zagotovili 414 milijonov EUR, skupne sile pa bodo še naprej prejemale tudi dodatno podporo treh misij skupne varnostne in obrambne politike na območju Sahela.

Pospešena so bila tudi prizadevanja za boj proti tihotapskim mrežam na **Afriškem rogu**, in sicer z nadaljnjim razvojem regionalnega operativnega centra za proces iz Kartuma, ki se financira iz skrbniškega sklada EU za Afriko in katerega cilj je okrepiti skupne preiskave držav Afriškega roga in drugih držav. Tako poteka delo za pripravo infrastrukture, vzpostavitev pravne podlage in imenovanje uslužbencev, ki bodo delovali kot kontaktne osebe in uradniki za zvezo.

Dialog o migracijah med EU in **Egiptom**, ki je bil vzpostavljen decembra 2017 v Kairu, je priložnost za trdnjše in bolj strateško sodelovanje pri migracijah v okviru prednostnih nalog partnerstva med EU in Egiptom za obdobje 2017–2020. Podpisan je bil en projekt na podlagi programa v vrednosti 60 milijonov EUR, dogovorjenega oktobra 2017, Evropska komisija pa si dejavno prizadeva, da bi se začel izvajati. Egiptovski organi si prav tako dejavno prizadevajo na tehnični ravni, preučuje pa se tudi možnost sodelovanja z Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo.

Tunizija je trenutno ena od vodilnih izvornih držav za prihode po osrednjesredozemski poti. Dialog s to državo je bil poglobljen, pogajanja o vizumskih olajšavah in ponovnem sprejemu pa so se ponovno začela. Tunizija je upravičenka širokega nabora dvostranskih in regionalnih programov sodelovanja EU, vključno z ukrepi, ki se financirajo iz skrbniškega sklada EU. 22. februarja je začela delovati platforma za sodelovanje na področju boja proti tihotapljenju migrantov, da bi se podprlo tesnejše sodelovanje z lokalnimi organi v regiji.

Na **regionalni** ravni je bil konec leta 2017 v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje podpisan sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev regionalnemu programu za razvoj in zaščito za Severno Afriko. Ta program zajema Libijo, Egipt, Alžirijo, Maroko in Tunizijo ter vključuje projekt, ki ga izvaja UNHCR v Libiji in je posebej namenjen izboljšanju možnosti za preselitev ranljivih beguncev⁴¹.

⁴⁰ Skupina petih držav z območja Sahela, to so Burkina Faso, Mali, Mavretanija, Niger in Čad.

⁴¹ Prispevek Sklada za azil, migracije in vključevanje za regionalni program za razvoj in zaščito za Severno Afriko na podlagi letnega delovnega programa za leto 2016 znaša 7,5 milijona EUR. Od tega je 1,2 milijona EUR namenjenega dejavnostim, ki se bodo izvajale v Libiji. Pred tem prispevkom so bila projektom v okviru regionalnega programa za razvoj in zaščito za severno Afriko dodeljena

Zahodnosredozemska pot

Maroko si prizadeva za preprečevanje nedovoljenih migracij s sodelovanjem na področju varovanja meja, zlasti s Španijo. Obisk komisarja Avramopulosa v Rabatu novembra 2017 je bil priložnost za oživitev sodelovanja, katerega cilj je priprava svežnja finančne pomoči za okrepitev zmogljivosti za upravljanje meja. Ta sveženj bi nadgradil financiranje, ki ga EU že zagotavlja v podporo migracijskim politikam Maroka (35 milijonov EUR, dodeljenih decembra 2017, pri čemer je bil prvi obrok takoj izplačan). Poleg tega je skrbniški sklad EU decembra 2017 sprejel nov program (v vrednosti 4,58 milijona EUR), da bi se okrepila zaščita in odpornost migrantov in beguncev, razseljenih oseb in gostiteljskih skupnosti v Maroku. Ta program, ki je v skladu z nacionalno migracijsko strategijo Maroka, bo akterjem civilne družbe pomagal pri ozaveščanju o pravicah migrantov in zagotavljanju dostopa do pravnega svetovanja ter spodbujal vključevanje migrantov v maroško družbo. Maroko se je med razpravami o migracijah novembra prav tako strinjal s ponovno uvedbo pogajanj o sporazumu o ponovnem sprejemu.

Kar zadeva **Alžirijo**, se je povečalo število migrantov z alžirskim državljanstvom, ki nedovoljeno prispejo v Evropo, vendar njihovo skupno število ostaja nizko. Alžirija je prav tako še vedno pomembna tranzitna država za migrante brez urejenega statusa, ki poskušajo doseči Maroko in Libijo, najnovejše informacije pa kažejo, da se migracijske poti preusmerjajo iz Malija in Nigra proti Alžiriji. Na seji pridružitvenega odbora decembra 2017 je bila poudarjena potreba po okrepitvi dialoga in sodelovanja na področju migracij in mobilnosti, 28. februarja pa je potekal četrti neuradni dialog o migracijah med EU in Alžirijo. Alžirija za zdaj sodeluje v regionalnih programih za migracije (npr. programu za regionalni razvoj in zaščito za Severno Afriko in migracijah Euromed), vendar pa se sodelovanje z EU še ni preneslo v ukrepe, namenjene posebej Alžiriji, ali projekte, financirane v okviru skrbniškega sklada EU za Afriko.

Naslednji koraki:

- izvajanje vseh tekočih projektov z Libijo in zagotovitev kontinuitete z dogovorom o njihovi drugi fazi, ko bo to ustrezno;
- nadaljevanje dela projektne skupine EU, Afriške unije in Združenih narodov pri pomoči ljudem, da zapustijo Libijo, in sodelovanje z libijskimi organi pri odpravi sistematičnega pridržanja migrantov;
- UNHCR in države članice bi morale nadaljevati prizadevanja za evakuacijo in preselitev prek mehanizma za nujen tranzit, pri čemer bi morale države članice nujno izvajati preselitve;
- uvedba skupnih preiskovalnih skupin v drugih ključnih državah;
- okrepitev učinkovitega sodelovanja z Marokom, Tunizijo in Alžirijo in hkrati nadaljevanje prizadevanj za sklenitev dogovorov o vrnitvi in ponovnem sprejemu;
- EU in države članice bi morale skupaj zagotoviti ustrezna sredstva za tri oddelke skrbniškega sklada EU za Afriko, da bi se zapolnile morebitne vrzeli v financiranju.

4. VRNITEV IN PONOVI SPREJEM

Cilj iz časovnega načrta Komisije iz decembra 2017, tj. da se doseže dogovor s tremi partnerskimi državami **o vrnitvi in ponovnem sprejemu**, je bil izpolnjen. Po dogovoru z Bangladešem o standardnih operativnih postopkih za vrnitev so bili podobni dogovori sklenjeni z dvema ključnima državama v podsaharski Afriki in eno v Vzhodni Afriki. Vsi ti dogovori se zdaj izvajajo. Opredeljujejo se tehnične ovire in ustrezne rešitve, da bi se lahko pospešili praktični koraki, kot so misije za identifikacijo in skupne operacije vračanja. V tesnem sodelovanju z državami članicami ter ob uporabi vseh potrebnih vzvodov in orodij poteka tudi delo za sklenitev več nadaljnjih praktičnih dogovorov ali celovitih sporazumov o ponovnem sprejemu z državami podsaharske Afrike.

Dvostransko sodelovanje na tem področju z državami v **Aziji** se je poglobilo. O migracijah se je razpravljalo na prvem sestanku Skupnega odbora EU-Afganistan 8. februarja 2018, vključno s pomenom učinkovite združitve postopka vrnitve z reintegracijo. Standardni operativni postopki, dogovorjeni z Bangladešem, se že uporabljajo, na vrsti srečanj po prvem sestanku Skupne delovne skupine EU-Bangladeš decembra 2017 pa so bile obravnavane težave pri izvajanju. Postopek dobro napreduje in vrnitve potekajo. Dosežen je bil velik napredek s Pakistanom pri vzpostavitvi elektronske platforme za obdelavo prošenj za ponovni sprejem. Potekajo tudi stiki, da bi se razvil morebiten dialog o migracijah z Iranom in drugimi ključnimi državami.

Te razprave dopolnjuje praktična podpora. Do decembra 2017 so se začeli izvajati vsi programi za podporo **reintegraciji oseb, ki so se vrnile** v Afganistan in Bangladeš, v okviru posebnega ukrepa, ki ga je sprejela Komisija. Največji program za podporo Afganistanu (v vrednosti 39 milijonov EUR) se je začel izvajati konec leta 2017 in vključuje tudi pomoč pri razvoju in izvajanju okvira politike za osebe v postopku vračanja in notranje razseljene osebe ter pri regionalnih akcijskih načrtih za reintegracijo. Do konca februarja 2018 je bila 406 osebam, ki so se vrnile v Afganistan, zagotovljena sprejemna pomoč po prihodu, vključno z zdravstveno oskrbo in psihosocialno podporo, nadaljnjim transportom do končnega cilja in začasno nastanitvijo. Kmalu bodo sledile dejavnosti za razvoj skupnosti. Ti ukrepi bodo nadgrajeni s posebnimi ukrepi v vrednosti 196 milijonov EUR, sprejetimi septembra 2017 in namenjenimi podpori dialogom o migracijah z Afganistanom, Pakistanom, Iranom, Irakom in Bangladešem za obravnavanje kratko-, srednje- in dolgoročnih izzivov, ki jih predstavljajo dolgotrajna prisilna razseljenost in migracije v Aziji in na Bližnjem vzhodu.

Nadaljujejo se tudi pogajanja o sporazumih o poenostavitvi vizumskih postopkov in ponovnem sprejemu s **Tunizijo** (drugi krog je potekal 28. novembra 2017, tretji pa bo predvidoma potekal aprila) in **Kitajsko** (prvi krog). Maroko se je med pogovori o migracijah novembra 2017 prav tako strinjal s tem, da se ponovno začnejo pogajanja o sporazumu o ponovnem sprejemu, ki so bila zadnja tri leta zamrznjena. Komisija ima od leta 2002 mandat za pogajanja o sporazumu o ponovnem sprejemu z **Alžirijo**, vendar pogajanja sploh niso napredovala.

Evropska agencija za mejno in obalno stražo podpira vedno večje število operacij vračanja. Od sredine oktobra 2017 je ob podpori Agencije potekalo 135 operacij vračanja za vrnitev 5 000 oseb. Med najpomembnejšimi vključenimi državami so bile države Zahodnega Balkana, pa tudi Tunizija, Gruzija in Pakistan. Največ operacij je potekalo ob sodelovanju

Nemčije, Italije, Francije, Belgije in Avstrije⁴². Podpora Agencije operacijam vračanja držav članic se bo še naprej povečevala. Delo Agencije vključuje opredelitev potreb in zmogljivosti držav članic na področju vračanja, napotitev uradnikov za zvezo v države članice in tudi samo uvedbo operacij vračanja. Januarja 2018 je z državami članicami potekalo srečanje na visoki ravni o vrnitvi, na katerem se je spodbujalo izkoriščanje ustreznih možnosti v celoti. Obenem je Komisija podprla posebno pobudo držav članic za razvoj evropskega pristopa k vračanju in reintegraciji prek evropske mreže za vračanje in reintegracijo, kar vključuje finančno podporo v višini 15 milijonov EUR. Mreža, ki jo vodi Nizozemska, v njej pa sodeluje 13 drugih držav članic in dve pridruženi državi, bo začela v celoti delovati do poletja 2018. To delo se mora nadaljevati, da bi se dosegli cilji iz časovnega načrta Komisije iz decembra 2017.

Poleg tega so bila obstoječim projektom na področju vračanja in reintegracije, na primer evropski pobudi za integrirano upravljanje vračanja ter mreži evropskih uradnikov za zvezo na področju vračanja, nedavno dodeljena dodatna sredstva, da bi se lahko odzvali na večje potrebe. Točni in hitri statistični podatki imajo lahko pomembno vlogo pri spodbujanju napredka pri upravljanju vračanja in ponovnega sprejema. Pri zagotavljanju takih **statističnih podatkov** s strani držav članic še vedno prihaja do pomembnih vrzeli in zamud. Komisija razmišlja, da bi spremenila pravila EU o zbiranju in rednem zagotavljanju statističnih podatkov o migracijah in mednarodni zaščiti, da bi se zagotovil celovit pregled in obravnavale nekatere ugotovljene vrzeli.

Komisija v okviru svojega predloga za spremembo vizumskega zakonika danes predlaga okrepitev uporabe vizumske politike kot orodja za doseganje napredka pri sodelovanju z državami, ki niso članice EU, na področju vrnitve in ponovnega sprejema. Za državljane držav, ki niso članice EU in ki ne sodelujejo v zadostni meri pri vrnitvi in ponovnem sprejemu, bodo uvedeni strožji pogoji za obravnavo vlog za izdajo vizuma.

Naslednji koraki:

- doseganje napredka pri tekočih pogajanjih za sporazume o ponovnem sprejemu in dogovore o vrnitvi s partnerskimi državami;
- države članice bi morale v celoti izkoriščati nedavno sklenjene dogovore o vrnitvi in ponovnem sprejemu ter zadevnim državam predložiti večje število prošenj za ponovni sprejem;
- izboljšanje zbiranja statističnih podatkov o migracijah in mednarodni zaščiti;
- Evropski parlament in Svet bi morala hitro napredovati pri pogajanjih o predlogu Komisije za spremembo vizumskega zakonika z dne 14. marca.

5. OKREPLJENO UPRAVLJANJE ZUNANJIH MEJA

Posodobitev upravljanja zunanjih meja je del časovnega načrta iz decembra 2017. Evropska agencija za mejno in obalno stražo države članice še naprej podpira prek skupnih operacij na glavnih migracijskih poteh v vzhodnem, osrednjem in zahodnem Sredozemlju ter na Zahodnem Balkanu, in sicer s 1 350 napotenimi pripadniki mejne straže in drugimi člani osebja.

⁴² Obdobje poročanja: od 16. oktobra 2017 do 7. marca 2018; podatki iz Frontexove aplikacije za vračanje „Frontex Application Return“.

Pri operativnih dejavnostih za leto 2018 so bile ugotovljene resne vrzeli v zavezah. Dane zaveze bi pokrile samo 49 % potreb po strokovnjakih in 44 % potreb po tehničnih sredstvih za dejavnosti na kopenskih mejah. Za operacije na mejah na morju bi se lahko zagotovilo 85 % potrebnih strokovnjakov, vendar le 51 % tehničnih sredstev. To znatno pomanjkanje bi lahko resno omejilo izvajanje dejavnosti, načrtovanih za leto 2018. Agencija bo kmalu organizirala srečanje na visoki ravni z državami članicami in Komisijo, da bi se izboljšal postopek predložitve zavez.

Celotna stalna zmogljivost obveznega **nabora za hitri odziv** je bila skoraj dosežena, pri čemer je 27 držav članic imenovalo svoje pripadnike mejne straže, katerih število dosega 99 % zahtevane sestave nabora (1 481 pripadnikov od 1 500).

Čeprav so bile potrjene nekatere dodatne zaveze, pa pri **naboru opreme za hiter odziv** žal ni bil dosežen bistven napredek. Za opremo je še vedno na voljo **financiranje EU**, vendar bi morala oprema nato prispevati h kritju potreb Agencije. Komisija meni, da bi v letu 2018 državam članicam lahko bila dodeljena nadaljnja sredstva v ta namen, poleg 208 milijonov EUR, ki so bili dani na voljo v letih 2015 in 2017. Vendar pa bi si morale države članice zdaj intenzivneje prizadevati za uporabo sredstev, dodeljenih v preteklosti, da bi lahko zadevna oprema bistveno prispevala k zapolnitvi obstoječih vrzeli.

Ključno področje dela Agencije je priprava **ocen ranljivosti** za opredelitev pomanjkljivosti pri mejnem nadzoru držav članic. Od 37 priporočil, izdanih leta 2017, se je o samo šestih poročalo, da so bila izvedena. Države članice morajo izvesti vsa priporočila, ki so bila na njih naslovljena leta 2017, Agencija pa mora vzpostaviti učinkovit mehanizem spremljanja, da se zagotovi njihovo popolno izvajanje. Agencija trenutno opravlja ocene ranljivosti v okviru cikla za leto 2018.

Uredba o evropski mejni in obalni straži⁴³ opredeljuje koncept **evropskega integriranega upravljanja meja** in določa, da mora Agencija oblikovati tehnično in operativno strategijo za evropsko integrirano upravljanje meja. V ta namen je Komisija v letu 2017⁴⁴ organizirala posebne sestanke z Evropskim parlamentom in državami članicami, ki so se upoštevali v postopku opredelitve glavnih elementov za razvoj strategije evropskega integriranega upravljanja meja. Kot naslednji korak v tem postopku naj bi glavni elementi za razvoj strategije evropskega integriranega upravljanja meja iz Priloge 6 služili ne samo kot usmeritve za tehnično in operativno strategijo evropskega integriranega upravljanja meja, ki jo pripravlja Evropska agencija za mejno in obalno stražo, in nacionalne strategije držav članic, temveč tudi kot nadaljnji prispevek k razmisleku o možnostih prihodnjega razvoja evropske mejne in obalne straže, kot je določeno v sporočilu Komisije o prihodnjem večletnem finančnem okviru⁴⁵. Evropska agencija za mejno in obalno stražo bi si morala prizadevati za oblikovanje tehnične in operativne strategije, nacionalni organi pa bi morali zdaj začeti snovati ustrezne nacionalne strategije integriranega upravljanja meja.

V zadnjih mesecih je EU nadaljevala delo v zvezi z dvema pomembnima novima **informacijskima sistemoma** na področju upravljanja zunanjih meja. Prvič, decembra 2017 je začela veljati uredba o sistemu vstopa/izstopa, za katerega Komisija pričakuje, da bo začel

⁴³ Uredba (EU) 2016/1624 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2016.

⁴⁴ Tretje poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu o operacionalizaciji evropske mejne in obalne straže (COM(2017) 219 final z dne 2. maja 2017).

⁴⁵ Nov in sodoben večletni finančni okvir, s katerim bo lahko EU učinkovito uresničevala svoje prioritete po letu 2020 (COM(2018) 98 final z dne 14. februarja 2018).

v celoti delovati konec leta 2020. Drugič, medinstitucionalna pogajanja za vzpostavitev evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve dobro napredujejo. Sistem bo omogočal vnaprejšnje ocene glede varnosti, nedovoljenih migracij in javnega zdravja, preden bodo potniki, ki ne potrebujejo vizuma, vstopili v schengensko območje. Sistem bi zato lahko postal operativen kmalu po začetku delovanja sistema vstopa/izstopa. Evropski parlament in Svet obenem napredujeta pri razpravah o interoperabilnosti sistemov za meje, migracije in varnost.

Naslednji koraki:

- zadevne države članice bi morale hitro in v celoti ukrepati na podlagi priporočil, izdanih v okviru ocen ranljivosti iz leta 2017;
- države članice bi morale nemudoma zapolniti vrzeli v zavezah za operativne dejavnosti, načrtovane za leto 2018, ki jih usklajuje Evropska agencija za mejno in obalno stražo na zunanjih mejah EU;
- Evropska agencija za mejno in obalno stražo bi morala na podlagi glavnih elementov iz Priloge 6 v prihodnjih mesecih oblikovati tehnično in operativno strategijo evropskega integriranega upravljanja meja, države članice pa bi morale zagotoviti, da so vzpostavljene ustrezne nacionalne strategije.

6. PREMESTITEV, PRESELITEV IN ZAKONITE POTI

Premestitev upravičenih prosilcev v države članice je bil neprecenljiv prispevek k pomoči tistim, ki nedvomno potrebujejo mednarodno zaščito, in zmanjšanju pritiska na azilne sisteme držav članic, ki sprejmejo številne begunce. Več kot dve leti pozneje se je program EU za premestitev izkazal za uspešnega, saj je beguncem pomagal, da zaživijo novo življenje, zagotavljal pa je tudi boljšo delitev odgovornosti med državami članicami. Doslej je bilo premeščenih več kot 96 % vseh prosilcev, upravičenih do premestitve, ki sta jih registrirali Italija in Grčija. Komisija je vse države članice opomnila na njihove pravne obveznosti in pozvala države članice, ki tega še niso storile, da nemudoma sodelujejo v premestitvi. Komisija je julija 2016 začela postopke za ugotavljanje kršitev in se 7. decembra 2017 odločila, da proti Češki, Madžarski in Poljski sproži postopek pred Sodiščem EU, ker so še naprej kršile svoje pravne obveznosti.

Preselitev EU in državam članicam omogoča, da izpolnijo obveznost pomoči tistim, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in zmanjšajo spodbude za nedovoljene migracije. Od 22 504 preselitev, dogovorjenih leta 2015⁴⁶, jih je bilo do 8. decembra 2017 izvedenih več kot 86 %, ko naj bi se iztekla finančna podpora za ta program. 19 432 oseb, ki so potrebovale mednarodno zaščito, večinoma iz Turčije, Jordanije in Libanona, pa tudi iz drugih tretjih držav, je bilo preseljenih v 21 držav članic in štiri pridružene države⁴⁷.

Na podlagi novega programa iz priporočila Komisije iz septembra 2017⁴⁸ bo do 31. oktobra 2019 preseljenih vsaj 50 000 oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Program bo podprt s sredstvi v višini 500 milijonov EUR iz proračuna EU in bo dodatno okrepil prizadevanja EU

⁴⁶ Sklepi Sveta („o preselitvi 20 000 oseb, ki nedvomno potrebujejo mednarodno zaščito, v okviru večstranskih in nacionalnih shem“) z dne 20. julija 2015, dokument 11130/15.

⁴⁷ Avstrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Hrvaška, Irska, Islandija, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Malta, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Romunija, Španija, Švedska, Švica in Združeno kraljestvo.

⁴⁸ Priporočilo Komisije o izboljšanju zakonitih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito (C(2017) 6504 z dne 27. septembra 2017).

na področju preselitve. Odziv držav članic na priporočilo je bil pozitiven, saj so bile doslej predložene zaveze 19 držav članic⁴⁹ za skoraj 40 000 mest, s čimer je program postal doslej največji skupni podvig EU in držav članic na področju preselitve. Trenutno bi se bilo treba posebej osredotočiti zlasti na preselitev iz prednostnih regij, kot so Turčija, Jordanija, Libanon in afriške države ob osrednjesredozemski poti. Države članice so predložile zaveze za več kot 27 000 mest za preselitev Sircev iz Turčije, Jordanije in Libanona ter približno 7 000 mest za preselitev iz držav ob osrednjesredozemski poti. Deset držav članic je v okviru tega novega programa EU za preselitev že preselilo 1 855 oseb⁵⁰. Komisija preostale države članice poziva, naj predložijo svoje zaveze, da bi bil dosežen zastavljen cilj 50 000 mest.

Komisija države članice poziva, naj do oktobra izpolnijo 50 % zavez v skladu s ciljem, določenim v časovnem načrtu iz decembra. Stalne preselitve iz vseh prednostnih regij v okviru zavez bi morale potekati hkrati z nujno osredotočenostjo na preselitev oseb, ki so bile evakuirane iz Libije v Niger na podlagi mehanizma nujnega tranzita.

Skupno število preseljenih oseb v okviru vseh programov EU za preselitev od začetka njihovega izvajanja, vključno s Sirci, preseljenimi iz Turčije na podlagi izjave EU in Turčije, znaša 29 314.

Komisija in več držav članic, ki so izrazile zanimanje za vključitev v začasne in dolgoročnejshe programe migracij, ki temeljijo na potrebah in ponudbah na trgu dela v državah članicah in izbranih tretjih državah, razvijajo ciljno usmerjene **pilotne projekte zakonitih migracij**. Komisija države članice poziva, naj pripravijo konkretne ponudbe s poudarkom na afriških državah, da bi se razprave z izbranimi tretjimi državami lahko začele.

Evropski parlament in Svet bi si morala prizadevati za kompromis glede predloga o **modri karti EU**, ki bi imel resnično dodano vrednost pri doseganju skupnega cilja, tj. privabljanju visokousposobljenih delavcev.

Komisija ter evropski gospodarski in socialni partnerji so decembra 2017 podpisali partnerstvo za **vključevanje**⁵¹, da bi nadalje spodbujali vključevanje na trg dela. Partnerstvo opredeljuje ustrezna ključna načela in zavezo Komisije ter gospodarskih in socialnih partnerjev, da bodo podpirali in izboljšali priložnosti beguncev in migrantov, ki zakonito prebivajo v EU, za vključitev na trg dela. Komisija bo gospodarske in socialne partnerje prav tako vključila v dejavnosti vzajemnega učenja na tem področju. Eden od ukrepov Komisije v okviru partnerstva je orodje EU za profiliranje znanj in spretnosti državljanov tretjih držav⁵². To spletno orodje za evidentiranje znanj in spretnosti je zdaj na voljo v vseh jezikih EU ter v glavnih jezikih držav pošiljateljic⁵³. Orodje pomaga pri opredelitvi znanj in spretnosti posameznikov ter vrzeli v njih, s čimer usmerja k uspešni vključitvi na trg dela. Konec leta 2018 bo opravljen pregled stanja za oceno doseženega napredka.

⁴⁹ Belgija, Bolgarija, Ciper, Estonija, Finska, Francija, Hrvaška, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo.

⁵⁰ Norveška je v istem obdobju prav tako preselila 714 beguncev, čeprav ne sodeluje v novem programu EU za preselitev. Nacionalna kvota Norveške za leto 2018 znaša 2 120 mest.

⁵¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5352_sl.htm.

⁵² Orodje EU za profiliranje znanj in spretnosti državljanov tretjih držav je na voljo na naslednjem naslovu: <https://ec.europa.eu/migrantskills/#/>.

⁵³ Vključno z arabščino, farsijem, paštunščino, soranijem, somalijščino, tigrajščino in turščino.

Komisija je 24. januarja 2018 objavila „Priročnik o uporabi sredstev EU za vključevanje oseb z migrantskim ozadjem“⁵⁴, da bi nacionalnim in regionalnim organom pomagala pri boljši uporabi sredstev EU za izvajanje politike vključevanja, zlasti na področjih sprejema, izobraževanja, zaposlovanja, stanovanj in dostopa do javnih storitev.

Naslednji koraki:

- države članice bi morale dopolniti manjkajoče zaveze za preselitev, da bi se dosegel cilj vsaj 50 000 zavez v okviru novega programa, obenem pa hitro preseliti osebe iz prednostnih regij. Posebej nujna je preselitev oseb, ki so bile evakuirane iz Libije v Niger;
- države članice bi morale pripraviti konkretne ponudbe, da bi se lahko začele razprave z izbranimi tretjimi državami o pilotnih projektih zakonitih migracij.

7. SKLEPNE UGOTOVITVE IN NASLEDNJI KORAKI

Komisija je decembra 2017 pripravila časovni načrt za doseg dogovora o celovitem migracijskem svežnju do junija 2018. Vzpostavitev trdnega in celovitega azilnega sistema EU, ki bo odporen proti prihodnjim krizam ter bo dal osrednji pomen solidarnosti in odgovornosti, je še vedno izjemnega pomena. To pomeni, da sta potrebna reforma skupnega evropskega azilnega sistema, o kateri bi se bilo treba dogovoriti in jo izvesti, ter ohranjanje zagona pri uresničevanju ukrepov, opredeljenih decembra.

To poročilo predstavlja številne raznolike ukrepe, ki se financirajo iz proračuna EU in proračunov držav članic, da bi se zagotovilo učinkovito izvajanje vseh področij evropske agende o migracijah. To financiranje je bilo odločilno za zagotovitev konkretne pomoči milijonom beguncev v Turčiji, upravljanje migracij iz Libije in znotraj nje ter sodelovanje s partnerji po vsem svetu pri obravnavanju temeljnih vzrokov za migracije, boju proti tihotapljenju in trgovini z ljudmi ter krepitvi nacionalnih sistemov za upravljanje migracij.

V prihodnje se bo moral širok razpon ukrepov EU v okviru zunanje migracijske politike nadaljevati. EU pri tem že v največji možni meri izkorišča prilagodljivost svojega proračuna, zato bo za ukrepe potrebno ustrezno financiranje. To financiranje bi moralo združevati sredstva iz proračuna EU in prispevke iz proračunov držav članic, saj je partnerstvo pri financiranju pogoj za partnerstvo pri upravljanju.

Unija in njene države članice se zdaj soočajo predvsem z najnujnejšo potrebo financiranja druge tranše instrumenta za begunce v Turčiji v skupni vrednosti 3 milijard EUR. Prispevek Unije iz proračuna EU, ki ga Komisija predlaga danes, je milijarda EUR, kar že znatno presega razpoložljive razlike do zgornje meje v okviru postavke proračuna za zunanje ukrepe. Večji prispevek iz proračuna Unije bi oviral nadaljnjo zmožnost Unije, da učinkovito financira druge programe, povezane z migracijami, splošneje pa tudi zmožnost, da se odzove na druge prihodnje prednostne naloge zunanje politike. S tega vidika poročilo opozarja na vrzeli v financiranju oddelka za Severno Afriko v okviru skrbniškega sklada, pa tudi oddelka za območje Sahela in Čadskega jezera ter oddelka za Afriški rog, ki bodo prav tako zahtevali nadaljnje skupno financiranje EU in držav članic v prihodnjih mesecih. Poudarjena je tudi

⁵⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2018/toolkit-on-the-use-of-eu-funds-for-the-integration-of-people-with-a-migrant-background.

potreba po podpiranju prizadevanj na podlagi konference o Siriji, ki je potekala aprila 2017, in potreba po odzivu na veliko povpraševanje po jamstvih v okviru načrta za zunanje naložbe.

Dogovor o drugi tranši instrumenta za begunce v Turčiji, ki naj bi temeljila na enakem načelu kot prva tranša, bo skratka odločilen dokaz, da države članice partnersko sodelujejo z EU in da so še vedno zavezane vzpostavitvi trdne in učinkovite migracijske politike EU.